

24ste zondag door jaar C

Lc. 15, 1-32

Ik zou alleen maar willen stilstaan bij één gedachte uit die beroemde parabel van de verloren zoon. Het stuk waar staat: “Vader, geef mij het deel van het bezit waarop ik recht heb. En de vader verdeelde zijn vermogen onder hen.”

Welke aardse vader zou dat zomaar doen zonder verder te argumenteren, zonder te proberen die zoon op andere gedachten te brengen en te waarschuwen voor mogelijke gevaren? De vader uit de parabel doet dat allemaal niet. Hij doet gewoon wat zijn zoon hem vraagt, geeft hem zonder protest zijn deel en laat hem vertrekken, zijn ongeluk tegemoet.

Zo 'n parabel is als het ware een beeld wat verwijst naar iets anders, iets hogers. In dit geval: Gods grenzeloze eerbied voor de vrijheid van de mens. God schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis. Dat komt onder meer tot uiting in de vrijheid van de mens om te kiezen tussen goed en kwaad, voor of tegen God. Een dier beschikt niet over die vrijheid: dat kan alleen maar z'n instinct volgen. Het is juist door die vrijheid dat een mens lijkt op God. Daarom legt God die vrijheid ook niets in de weg. Als Hij dat wél zou doen, zou Hij ingaan tegen zijn eigen schepping.

De afgelopen jaren zijn nogal wat Europese landen opgeschrikt door bloedige aanslagen, soms ook expliciet gericht tegen christenen. Het is wraakroepend kwaad waarbij sommige mensen zich afvragen: “Waar is God nu?” Denk dan terug aan hetgeen ik net zei: zo grenzeloos is Gods eerbied voor de mens, dat Hij zich in zekere zin machteloos maakt tegenover de vrijheid van zijn schepsel.

Wie “vrijheid” zegt, zou ook direct “verantwoordelijkheid” moeten zeggen. Wie de vrijheid heeft om te kiezen, is ook verantwoordelijk voor de keuzes die hij maakt. Alle rechtssystemen in de wereld zijn op dat beginsel gegrondvest. Een varken of een koe of een hond kunnen niet voor een tribunaal worden gedaagd, omdat zij niet vrij zijn en dus niet verantwoordelijk.

Ook in de parabel van vandaag gaan vrijheid en verantwoordelijkheid hand in hand. Die vader staat te trappelen van ongeduld om zijn zoon, die hij in de verte ziet aankomen, te omhelzen. Maar die zoon heeft wel de eerste stap moeten zetten: hij is tot het inzicht moeten komen dat hij verkeerd heeft gehandeld, hij heeft berouw moeten voelen over zijn daden en schuld bekennen: “Ik heb misdaan tegen de hemel en tegen u.”

Die zoon doet wat hij zich had voorgenomen, en hij wordt dan als een prins onthaald. God staat inderdaad voor liefde, mededogen, barmhartigheid en vergeving. Maar God is geen universele knuffelaar die geen onderscheid maakt tussen goed en kwaad, en het allemaal wel best vindt. Als God de vrijheid van de mens serieus neemt, betekent dat ook dat Hij hem behandelt als een wezen dat verantwoordelijk is voor zijn daden.

God is niet iemand die zint op wraak of die allerlei bloedige offers en aanslagen nodig heeft om tevreden gehouden te worden. Iedereen is welkom bij Hem. De enige voorwaarde die wordt gesteld is dat de mens zich bekeert van wegen die niet recht zijn. Alleen zij die tot het laatst toe vasthouden aan hun liefdeloosheid, wrok en haat kunnen zich onmogelijk thuis voelen bij Hem. Dat is het mysterie van de hel, waarover vandaag bijna niemand nog durft te spreken, maar dat wel een punt is van het katholieke geloof. Die hel is geen plaats waar God de mens straft, maar het is de plaats waartoe de mens zichzelf veroordeelt wanneer hij God en alles waar God voor staat blijft afwijzen. En er zijn mensen in de wereld die daar wonderlijk goed in slagen de dag van vandaag.

God neemt ons mensen, onze vrijheid en onze verantwoordelijkheid serieus. Het minste dat wij kunnen doen is Hem op onze beurt serieus nemen. Dat wil zeggen: ons openstellen voor zijn liefde, en zijn vergiffenis aanvaarden en schenken. De wereld zou er wel bij varen... Amen.

Johan Goris, pastoor